МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
(повна назва підрозділу)

КАФЕДРА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ФІЗИКИ ТА МАТЕМАТИКИ
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Охорона праці в галузі освіти

LABOR PROTECTION IN THE EDUCATION SECTOR

рівень вищої освіти другий (магістерський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни *«Охорона праці в галузі освіти»* є однією із вибіркових дисциплін комплексної підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.

«10» жовтня 2025 р. 16 с.

Розробник: Січко Віктор Михайлович, кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри методики викладання фізики, математики,.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Охорона праці в галузі освіти»* розглянуто на засіданні кафедри методики викладання фізики та математики.
Протокол № 03 від «10» жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Віктор Січко*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Охорона праці в галузі освіти»* розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол №03 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Охорона праці в галузі освіти»* погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Охорона праці в галузі освіти»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол №8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Січко В.М. 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 6
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування 11
7. Форми поточного та підсумкового контролю 11
8. Критерії оцінювання результатів навчання 15
9. Засоби навчання…. 15
10. Рекомендовані джерела інформації 18

ВСТУП

Анотація

Дисципліна «Охорона праці в галузі освіти» займає провідне місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівця за другим (магістерським) рівнем, оскільки дозволяє фахівцю вирішувати професійні завдання. Мета полягає у набутті здобувачем вищої освіти компетентностей (знань, умінь і навичок) для здійснення професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об’єктах господарювання, а також формування у здобувачем вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку. Предметом дисципліни «Охорона праці в галузі освіти» є будь-які елементи природи (люди, рослини, тварини), або її явища, фактори, властивості, які існують незалежно від людини і які потрібно встановити, описати з метою запобігання небажаних наслідків. Об'єктом вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі освіти» є моделі безпеки, зокрема людини та суспільства в освітянському напрямку.

Ключові слова: *Категорійно-понятєвий апарат охорони праці. ризик як кількісна оцінка небезпек в освітній діяльності, менеджмент безпеки в освітній діяльності* .

Abstract

The discipline “*Labor protection in the education sector”* occupies a leading place in the structural and logical scheme of training a specialist at the first (bachelor's) level, as it allows the specialist to solve professional tasks. The goal is for the higher education applicant to acquire competencies (knowledge, skills and abilities) to carry out professional activities taking into account the risk of man-made accidents and natural hazards that can cause emergencies and lead to adverse consequences at economic facilities, as well as the formation of responsibility for personal and collective safety in the higher education applicant. The subject of the discipline " *Labor protection in the education sector* " is any elements of nature (people, plants, animals), or its phenomena, factors, properties that exist independently of humans and which need to be established and described in order to prevent undesirable consequences. The object of study of the discipline " *Labor protection in the education sector* " is safety models, in particular of humans and society in the educational field.

Keywords*:. Categorical and conceptual apparatus of labor protection. Risk as a quantitative assessment of hazards in educational activities, safety management in educational activities.*

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="5">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Змістових модулів – 5</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2;
самостійної роботи студента – 4</td><td rowspan="6">Усі спеціальності</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td>Електронний адрес РПНД на сайті Університету</td><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання
–</td><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 90</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td>Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3/3;

самостійної роботи студента – 5/3</td><td>Освітній рівень:
другий
(магістерському)</td><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год
Вид контролю: залік
Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу - полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання курсу- передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;
- сучасні проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності;
- нормативно-правові акти в області забезпечення безпеки;
- організаційно-правові заходи забезпечення безпечної життєдіяльності та обґрунтування й забезпечення виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- сукупність загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямах підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій;
- обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій.

вміти:

- оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;
- приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень;
- визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;
- орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;
- оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;
- забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;
- ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої вражаючої дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі;
- оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях;

- оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації (підрозділу)щодо підвищення його рівня;
- аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії вражаючих факторів.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни немає:

4. Очікувані результати навчання

Очікувані результати навчання - Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових.

Під час опанування матеріалами курсу студенти матимуть можливість оволодіти такими компетенціями: 1); 2); 3).

5. Програма навчальної дисципліни
2 семестр

Модуль 1. Основи ОП людини
Змістовий модуль 1. Правові, нормативно-технічні та організаційні основи забезпечення

Тема 1. Категорійно-понятт€вий апарат ОП в закладах освіти.

1. Ризик як кількісна оцінка небезпек.
2. Базові поняття: безпека, небезпека, ризик, надзвичайна ситуація, шкідливі і небезпечні виробничі чинники.
3. Аксіоми безпеки життєдіяльності.
4. Системний підхід у безпеці життєдіяльності.
5. Класифікація надзвичайних ситуацій за походженням, територіального поширення та обсягів заподіяних, чи очікуваних збитків.
6. Природні небезпеки, характер їх проявів та дії на живі організми та об’єкти економіки. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрусу, карсту, осідання ґрунту, зсувів, ерозії ґрунту.
7. Небезпечні метеорологічні явища: сильний вітер, ураган, смерч, шквали, зливи, спека, мороз, снігопад, град, ожеледиця.
8. Небезпечні гідрологічні процеси та явища: повені, паводки. Пожежі в екосистемах.
9. Біологічні небезпеки: патогенні мікроорганізми, епідемії та пандемії, інфекційні хвороби.

Література:[1-4]

Тема 2: Небезпеки в соціумі.

1. Моделі формування соціальнопсихологічних небезпек.
2. Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, паливно-енергетична та сировиннопродовольча кризи, демографічна криза.
3. Основні види соціально-політичних небезпек.
4. Соціально-політичні конфлікти.
5. Види тероризму. Алкогольна та наркотична залежність.

6. Технології маніпуляції. Натовп, суїцид, згвалтування.
7. Теорія стресу та його наслідки

Література:[1-4]

Змістовий модуль 2. Міжнародне правове співробітництво держав з забезпечення безпеки життєдіяльності.

Тема: Понятєвий апарат охорони праці.

1. Стан охорони праці в Україні та закордоном.
2. Структура розділу «Основи охорони праці».
3. Суб'єкти і об'єкти охорони праці.
4. Основні терміни та визначення в галузі охорони праці.
5. Класифікація шкідливих та небезпечних виробничих чинників. Електробезпека.

Література:[1-4]

Змістовий модуль 3. Основи пожежної профілактики в закладах освіти

Тема: Міжнародна діяльність з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Система державного управління охороною праці в Україні.

1. Компетенція та повноваження органів державного управління охороною праці.
2. Національна рада з питань безпечної життєдіяльності населення.
3. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.
4. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

Література:[1-6]

Змістовий модуль 4. Основи пожежної безпеки.

Тема: Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах

1. Показники вибухопожежонебезпечних властивостей матеріалів і речовин.
2. Категорії приміщень за вибухопожежонебезпечністю.
3. Класифікація вибухонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень і зон.
4. Основні засоби і заходи забезпечення пожежної безпеки виробничого об'єкту.
5. Пожежна сигналізація. Засоби пожежогасіння. Дії персоналу при виникненні пожежі.
6. Забезпечення та контроль стану пожежної безпеки на виробничих об'єктах.

Література:[1-6]

Змістовий модуль 5. Навчання охороні праці в закладах освіти

Тема: Навчання охороні праці в закладах освіти

1. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці.
2. Вивчення основ охорони праці у навчальних
3. закладах та під час професійного навчання.
4. Навчання і перевірка знань з питань
5. охорони праці працівників при прийнятті на роботу та в процесі роботи.
6. Навчання з питань охорони праці посадових осіб.
7. Інструктажі з охорони праці.
8. Види інструктажів. Порядок проведення інструктажів для працівників.
9. Інструктажі з питань охорони праці вихованців, учнів і студентів.
10. Стажування та допуск працівників до самостійної роботи.

Література:[7]

4.Структура навчальної дисципліни
2-й семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п.р.	інд	с.р.		л	п.р.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Правові, нормативно-технічні та організаційні ОП.										
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат ОП в закладах освіти	15	5	5	-	5	15	2	-	-	13
Тема 2. Небезпеки природного середовища. Техногенні небезпеки та їх наслідки.	15	5	5	-	5	15	-	2	-	13
Усього за змістовним модулем 1	***30***	***10***	***10***	***-***	***10***	***30***	***2***	***2***		***26***
Змістовий модуль 2. Міжнародне правове співробітництво держав з забезпечення безпеки життєдіяльності										
Тема 1. Охорона праці в закладах освіти	30	5	5	-	20	30	2	2	-	26
Усього за змістовним модулем 2	***30***	***5***	***5***	***-***	***20***	***30***	***2***	***2***	***-***	***26***
Змістовий модуль 3. Основи пожежної профілактики в закладах освіти										
Тема 1. Основи пожежної профілактики в закладах освіти	30	5	5	-	10	30	2	2	-	26
Усього за змістовним модулем 3	***30***	***5***	***5***	***-***	***20***	***30***	***2***	***2***	***-***	***26***
Змістовий модуль 4. Основи пожежної безпеки.										
Тема 1.Основи забезпечення пожежної безпеки в ЗО	30	5	5	-	10	30	2	2	-	26
Усього за змістовним модулем 4	30	***5***	***5***	***-***	***20***	***30***	***2***	***2***	***-***	***26***
Змістовий модуль 5. Навчання охороні праці в закладах освіти										
Тема 1. Навчання охороні праці в закладах освіти	30	5	5	-	10	30	2	2	-	26
Усього за змістовним модулем 5	***30***	***5***	***5***	***-***	***20***	***30***	***2***	***2***	***-***	***26***
Усього годин	**150**	**30**	**30**	**-**	**90**	**150**	***10***	***10***	***-***	***130***

Примітка. Для студентів заочної форми навчання читаються оглядові лекції за темами змістових модулів в обсягах відповідно до таблиці (розд. 4).

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до практичних занять – ***1 год. / 1 заняття***;
- підготовка до контрольних заходів – ***30-38 год. / 1 захід***
- підготовка проєктних завдань - ***10 -20 год. / 1 проєкт.***

Завдання для самостійної роботи
2-й семестр

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних занять	30	10
2	Підготовка до контрольних заходів	30	38
3.	Виконання проєктних (самостійних) завдань*	50	100
	Разом	90	130

Аналітична робота № 1. Аналіз однієї з тем щодо розуміння сутності забезпечення безпечної життєдіяльності людини:

1. Безпека життєдіяльності - як категорія. (Визначення поняття безпеки. Безпека абсолютна та відносна. Життєдіяльність - як процес існування та самореалізації індивіда в єдності його життєвих потреб і можливостей.)

2. Безпека життєдіяльності - як категорія. (Система "Людина – життєве середовище» та її компоненти. Природне оточення та матеріальна культура - основні елементи життєвого середовища людини. Життєдіяльність - як комплекс взаємозв'язків у системі «людина - життєве середовище». Рівні системи "людина - життєве середовище".)

3. Безпека життєдіяльності як категорія. (Система з однією особою в системі "людина життєве середовище". Мікроколектив, мініколектив, колектив. Колективи трудові, за місцем проживання, згідно з родинними відносинами, згідно з соціальним

9 статусом, згідно з політичними та релігійними переконаннями. Населені пункти, регіон, країна, людство в цілому. 4. Безпека життєдіяльності - як категорія. (Основні поняття та визначення життєдіяльності. Рівновага в системі "людина - життєве середовище". Аксіома про потенційну небезпеку діяльності людини. Об'єкти та цілі безпеки життєдіяльності в системі "людина-природне середовище" різного рівня.)

5. Безпека життєдіяльності - як категорія. (Системи забезпечення життєдіяльності людини в середовищі її існування. Умови для збалансованого безпечного існування людей, право людини, свободу, недоторканість. Право на самозахист. Межа самозахисту).

Аналітична робота № 2. Аналіз однієї з тем, який регулює питання забезпечення безпечної життєдіяльності людини у професійній сфері:

6. Організм людини в технічному оточенні. (Людина та світ техніки. Технічні засоби підтримання життя. Штучні органи. Індивідуальне захисне спорядження та засоби індивідуального захисту.)

2. Гранично допустимий вплив шкідливих факторів на людину. (Синергізм (ефект перевищення сумарної дії) та антагонізм (ефект нейтралізації дії) шкідливих факторів. Біоритми та їх роль в життєдіяльності людини.

3. Професійне навантаження на психоемоційний стан людини (Робота із замовниками. Мотиваційні, емоційні, вольові та психомоторні процеси. Психічні характеристики

особистості. Психофізичний стан людини та вплив на нього наркотичних, лікарських та інших речовин.)
4. Необхідні технічні засоби та психофізіологічні резерви організму, що зменшують шкідливий вплив та наслідки у екстримальних ситуаціях.
Аналітична робота № 3 Аналіз однієї з тем, який регулює питання забезпечення безпечної життєдіяльності людини у соціальній та природничій сферах:
1.Організм людини в оточуючому середовищі. (Нервова система - природна система захисту життєдіяльності організму людини від небезпеки. Рушійний апарат людини. Функціональний стан. Корекція поведінки. Час реакції. Умовні та безумовні рефлекси. Характеристика аналізаторів.)
2.Здоров'я людини як медико-біологічна та соціальна категорія. (Гомеостаз як особливий механізм захисту організму людини. Зовнішні та внутрішні подразники, що впливають на стан людини. Захворювання, які викликаються факторами оточуючого середовища.)
3.Взаємодія людини з біосферою в цілому, окремими її складовими та компонентами. (Місце і роль флори та фауни у забезпеченні життєдіяльності людини. Вплив мікроорганізмів на життєдіяльність організму людини. Ноосфера, як новий еволюційний стан біосфери. Сучасний стан ноосфери та біосфери.)
4. Соціальні та політичні небезпеки. (Загальні закономірності виникнення соціальних та політичних джерел небезпеки. Дезінформація як джерело небезпеки. Небезпеки економічної діяльності.)
5. Соціальні небезпеки. (Небезпеки, викликані низьким духовним та культурним рівнем, бродяжництво, проституція, пияцтво, алкоголізм, тютюнопаління. Соціальні джерела небезпеки, викликані незадовільним матеріальним становищем та умовами проживання: страйки, повстання, революції.)
6. Соціальні небезпеки. (Вандалізм та тероризм. Конфліктні ситуації на міжнаціональному, етнічному, расовому чи релігійному ґрунті. Неадекватність самооцінки та інші причини виникнення конфліктів. Суїцид.)
7. Людина-оператор - як ланка обробки інформації. (Роль зорового, слухового, смакового, нюхального, больового, дотикового аналізаторів та вестибулярного апарату в забезпеченні життєдіяльності людини.)
8. Людина - як біологічний та соціальний суб'єкт. (Потреби людини: фізіологічні, матеріальні та духовні. Середовище життєдіяльності, його характеристика, оптимальні та допустимі параметри з точки зору забезпечення життєдіяльності людського організму).
9. Середовище: природне, виробниче, побутове, соціально-політичне. (Повітря, вода, продукти харчування та світло як необхідні умови життєдіяльності людини. їх фізіологічне та гігієнічне значення. Оптимальні та допустимі параметри повітряного середовища та освітлення.)
10. Духовне середовище людини. (Соціально-політичне оточуюче середовище. Соціум. Соціальні та психологічні фактори, що впливають на безпеку життєдіяльності людини, категорії факторів, що змушують людину ризикувати. Психологічні причини свідомого порушення людьми вимог безпеки. Антропометрична, біофізична, енергетична, соціальна та техніко-естетична сумісність людини з технікою та середовищем.)
11. Модель сприймання та переробки інформації в системі „людина - життєве середовище". (Методи, заходи та засоби забезпечення оптимальних умов життєдіяльності, людини, колективу, соціуму, людства.)
Аналітична робота № 4. Аналіз однієї з тем, який регулює питання забезпечення безпечної життєдіяльності людини у побутовій сфері:
1.Побутове середовище. (Небезпечні фактори, причини та небажані наслідки пов'язані з урбанізацією середовища життєдіяльності людини. Поведінка людним в специфічних умовах великих населених пунктів. Характерні приклади захворюваності, травматизму та аварій у побуті.)

2.Побутове середовище. (Вимоги до технічного стану житлового фонду, інженерного обладнання, транспортних засобів, комунікацій, місць відпочинку та розваг мешканців будинку, мікрорайону, населеного пункту, мегаполісу.)
3.Побутове середовище. (Особливі заходи безпеки при використанні газу, токсичних, пожежо- та вибухонебезпечних речовин, електричного устаткування, посудин, що знаходяться під тиском, тощо. Загальні правила користування і поведінки в приміщеннях багатоквартирних житлових будинків та на при будинковій території.)
4.Побутове середовище. (Заходи для створення безпечних умов та сприятливого життєвого середовища з необхідною інфраструктурою соціально-побутового та культурного обслуговування населення.)
5. Побутове середовище. (Вимоги щодо забезпечення санітарно-гігієнічного та епідемічного благополуччя населення. Заходи та засоби щодо попередження зсувів, пожеж та вибухів.)
6.Побутове середовище. (Загальні правила поведінки на вулицях та дорогах, використання транспортних засобів.)

Обов'язкова складова СРС: Розробка інструкцій та інформаційних буклетів

1. Вплив електричного струму на організм людини.
2. Пожежна безпека, матеріали і технічні засоби повідомлення і гасіння.
3. Надання першої медичної долікарняної допомоги потерпілому.
4. Медико-біологічні та соціальні фактори забезпечення безпеки людини.
5. Фізіологічні та психологічні фактори забезпечення безпеки людини

Вибіркова складова СРС (виконання завдань, які студент обирає з метою підвищення свого професійного рівня особистого рейтингу згідно ї п. 6.16 Положення):

1. Основні принципи безпеки життєдіяльності. Системно-структурний аналіз в безпеці життєдіяльності.
2. Вивчення якості води за фізико-хімічними показниками. Дослідження pH-характеристик природних розчинів. Вплив показника pH на життєдіяльність людини.
3. Надзвичайні ситуації та організація дій для їх усунення.
4. Організація та управління безпекою життєдіяльності.

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   – лекція;
   – пояснення;
   – ілюстрування;
   – демонстрація;
   – відеометод;
2) на практичних заняттях:
   – інтерактивні методи: ігрові методи навчання;
   – Проекційне мультимедійне обладнання (проектор, екран, ноутбук/комп'ютер мультимедійні технології: робота з різними додатками (текстовими, графічними) мультимедіа – проектор Epson, проектор Полілюкс плакати, електрифіковані стенди);
   • Доступ до мережі Internet, точка доступу Wi-Fi;
   • OS: Windows, Android, iOS;

- Browsers: Chrome / Opera / Mozilla Firefox / MS Edge;
- Програмне забезпечення: MS Word, Excel, PowerPoint; Skype, Zoom, Google Meet;
- ЦНАП / офіційний веб-портал адміністративних послуг
- Інформаційний ресурс: https://mon.gov.ua/ua/ministerstvo/diyalnist/civilnij-zahist-ta-bezpekazhittyediyalnosti
- Система електронного навчання Moodle

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	**Критерії оцінювання**
ДФН 1 ЗФН 1	Студент вільно володіє нормативно-правовою базою Україні з питань цивільного захисту, новітньою теорією, методами і технологією з прогнозування НС, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.
ДФН 0,7 ЗФН 0,7	Студент знає нормативно-правову базу Україні з питань цивільного захисту, новітню теорію, методи і технологію з прогнозування НС, побудову моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захист персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків
ДФН 0,5 ЗФН 0,5	Студент має уявлення пронормативно-правову базу Україні з питань цивільного захисту, новітню теорію, методи і технологію з прогнозування НС, побудову моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захист персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.
0	студент має знання та вміння нижче рівня, визначеного оцінкою «незадовільно».
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми (30 балів 30 відповідей по 1 балу ДФН, 10 балів (10 відповіді по 1 балу ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
10	Бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, вирішив 95-100% із запропонованого набору тестових завдань; вміє пов'язати теорію з практикою
8	Добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але

	припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного; вирішив 80-94% із запропонованого набору тестових завдань; правильно застосовує теоретичні положення при вирішенні практичних завдань.
6	В основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми або дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у ЗВО невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; вирішив 60,5-79% із запропонованого набору тестових завдань; володіє тільки обов'язковим мінімумом виконання практичного завдання, ознайомлений із технікою виконання
4	Студент опанував навчальний матеріал теми, але не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, вирішив менше, ніж 60,5% із запропонованого набору тестових завдань, не володіє практичною навичкою. практичні навички не сформовані
2	Студент вирішив менше, ніж 30% із запропонованого набору тестових завдань, не володіє практичною навичкою. практичні навички не сформовані.
0	Студент не виконує роботи.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 50 балів (5 робіт по 10 балів ДФН, ЗФН).

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
ДФН 20-15 ЗФН 40-35	студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає навчальній програмі дисципліни; вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних рішеннях, може аналізувати та співставляти дані об’єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь («відмінно»)
ДФН 14-10 ЗФН 36-26	студент демонструє гарні знання, добре володіє навчальним матеріалом, що відповідає навчальній програмі дисципліни; вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності («дуже добре»)
ДФН 9-5 ЗФН 25-10	студент в загальному добре володіє навчальним матеріалом, знає його основні, що відповідають навчальній програмі дисципліни; вміє пояснити основні положення виконаних завдань, та дати правильні відповіді про зміну результату при заданій зміні вихідних параметрів; помилки у відповідях не є системними («добре»)
ДФН 4-3 ЗФН 9-5	студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений навчальною програмою дисципліни, розуміє постановку стандартних практичних завдань; розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, але допускає значну кількість неточностей і помилок, які може усувати за допомогою викладача («задовільно»).
ДФН 3–1 ЗФН	студент має певні знання, передбачені в навчальній програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий; з труднощами розуміє основні

4-1	положення, що є визначальними в курсі та постановку стандартних практичних завдань («достатньо»)
ДФН 0 ЗФН 0	студент може відтворити окремі фрагменти з курсу; відповіді в більшості є невірними і необґрунтованими; відсутня цілісність розуміння навчального матеріалу з дисципліни («незадовільно з можливістю повторного складання»)
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 20/40 балів (для ДФН, ЗФН)

2-й -семестр

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	30х1 бали = 30 балів	10х1 балів = 10 балів
Самостійна (проєктна) робота	5х10 балів= 50 балів	5х10 балів = 50 балів
Контрольна (письмова) робота	1х20 балів = 20 балів	1х40 балів = 40 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

2-й семестр

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	
	Т2	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
ЗМ 3	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
ЗМ 4	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
ЗМ 5	Т1	Відповідь на практичному занятті	5	Відповідь на практичному занятті	2
		Самостійна (проєктна) робота	10	Самостійна (проєктна) робота	10
Контрольна робота		Контрольна робота	20	Контрольна робота	40
Підсумковий контроль		Залік		Залік	
Сума			**100**		**100**

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять: мультимедійні засоби (комп’ютерні презентації, ілюстрація); відеоматеріали (навчальні відеоматеріали).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Абільтарова Е. Н. А Основи охорони праці. Модуль 1: Правові та організаційні питання охорони праці, основи фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії: навч.-метод. посібник / Е. Н. Абільтарова, М. С. Корець, С. М. Яшанов. К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. 409 с.
2. Безпека життєдіяльності / за ред. В. Цапка. К.: Знання-Прес, 2003. 397 с.
3. Безпека життєдіяльності / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмуратов та ін. К.: Центр учбової л-ри, 2013. 448 с.
4. Желібо Є.П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / Є.П. Желібо, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний. К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ2000», 2001. 320 с.
5. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник / І.П. Пістун. Суми: Вид-во «Університетська книга», 1999. 301 с.
6. Січко В.М., Тубальцев А.М. Безпека життєдіяльності: навчально-методичний посібник / В.М. Січко, А. М. Тубальцев. Миколаїв : СПД Румянцева, 2025. 422 с.
7. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник / Р.С. Яким. Львів: Вид-во «Бескид Біт», 2005. 304 с.

Додаткова

1. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч. посіб. / Д.В. Зеркалов К.: Основа, 2016. 267 с.
2. Зеркалов Д.В. Практичні занятт з дисципліни «Безпека життєдіяльності»: навч. посіб. / Д.В. Зеркалов К.: Міжнарод. фін. ун-т, 2013. 83 с.
3. Маруненко І. М. В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навч.-метод. посіб. з питань проведення практичних робіт / І. М. Маруненко, М. М. Шеремета, Г.І. Волковська, Г. В. Кобеньок. К. : Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 47 с.
4. Станіславчук О.В. Безпека життєдіяльності: практикум / О.В. Станіславчук, О.Б. Горностай, В.М. Маринич. Львів: Сполом, 2016. 183 с.

Інформаційні ресурси

1. Безпека життєдіяльності [Електронний ресурс] / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмуратов та ін. К.: Центр учбової л-ри, 2013. 448 с. URL: https://www.twirpx.com/file/1041986/ 2. Пістун І. П. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник [Електронний ресурс] / І.П. Пістун. – Суми: Вид-во «Університетська книга», 1999. 301 с. Режим доступу: https://www.twirpx.com/file/2191331/
3. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник [Електронний ресурс] / Р.С. Яким. Львів: Вид-во «Бескид Біт», 2005. 304 с. URL: https://www.studmed.ru/yakim-rs-bezpeka-zhittyedyalnost-lyudiniukr-mova_948c3f2351b.html